

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četril leta K 2-50. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Šelomburgova ulica št. 6. II. nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 30 vinarja, pri trilkratni po 27 vinarja, pri šestkratni po 24 vin., pri celoletnih objavah po 22 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica 50 vin. — Reklam. so poštnine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Mednarodna manifestacija 21. julija.

Delavstvo Francije in Italije je sprejelo sklepov pariške konference in nameravane akcije zaveznikov proti Rusiji sklenilo, da priredi splošno stavko dne 20. in 21. t. m., to je v nedeljo in ponedeljek.

Socialnodemokratske stranke v Jugoslaviji so sklenile, da se pridružijo temu protestu zlasti še zaradi brutalnosti v naši državi, ki jih izvajajo proti delavstvu v političnih in strokovnih organizacijah naše meščanske vladajoče stranke, proti cenzuri in proti reakciji, ki je brezprimerna.

Častna dolžnost organiziranega delavstva je, da se pridruži tej politični akciji strank, pokaže svojo nevoljo in izrazi svoj protest proti neznosnim razmeram. Naglašamo pa izrecno, da je akcija politična, stavka politična ter da naj zlasti strokovno organizirano delavstvo izvede manifestacijo mirno in dostojno v znak, da presoja krivice resno in ima odločno voljo jih odpraviti.

Podrobnosti izvedbe te akcije nam danes še niso znane, zato opozarjamo, zaupnike organiziranega delavstva, da upoštevajo navodila, ki izidejo iz dalj, včeraj in danes v »Napreju«.

Kaj hočemo?

Velika francoska revolucija, v kateri je narod vrgel ob tla svoje tlačitelje, vodila se je pod geslom: za bratstvo, enakost in svobodo.

Ljudje so prišli do spoznanja, da so vsi člani človeške družbe enaki, to je, da so od krvi in mesa, da se morajo vsi boriti za svoj življenjski obstanek, da morajo vsi v človeški družbi vršiti kak posel, kako delo, da se morejo preživljati. Eden je delavec, eden je kmet, tretji učitelj, četrti uradnik, upravitelj itd. Vsi, ako hočejo da žive, morajo delati. Nadalje so prišli do prepričanja, da se ljudje, ki se razlikujejo po jeziku, vzlic temu po svoji obliki ne razlikujejo. Bogataš in siromak imata telo enako sestavljeno, isto tako Francoz, Anglež, Italijan, Rus, Nemeč, Slovenec ali kakorkoli se že imenuje po svoji narodnosti. Ako nas je priroda ustvarila enake, oziroma kakor se bere v sv. pismu, da smo vsi ustvarjeni po božji podobi, torej smo si vsi bratje in ne smemo si biti neprijatelji, ampak med nami mora vladati bratstvo, prijateljstvo.

Vsi ljudje (namreč tisti, ki delajo) smo prijatelji dela, zato je potreba, da vlada med nami bratski odnošaj, potreba je, da služimo najboljši prijatelji, tovariši. Ali ta prijateljski odnošaj ne sme vladati samo v oasedah, temveč se ga mora tudi dejanska vršiti. To je: Iz tega prijateljskega in bratskega odnošaja izide to, da so vsi ljudje baš zato, ker so si bratje in prijatelji dolžni, da tudi bratsko in prijateljsko trumeje za delo in da ne žive iz ko-isto-

ljubja, da druge izrabljajo. Vsi moramo jesti, vsi moramo piti, vsi moramo biti oblečeni in obuti, vsi potrebujemo zdravega in dostojnega stanovanja. Ker je to tako, potem seveda ni pravilno, da ima eden jesti v preobilici, da se gosti kadar koli hoče, a drugi nima niti močnika in ne koruznega kruha. Ne sme to biti, da ima eden sredstva za šampanjev, a drugi ljudje nimajo niti toliko sredstev, da bi v slučaju bolezni poklicali zdravnika in si nabavili zdravila. Ne sme biti, da imajo eni cele zaloge raznovrstnih in dragoceni oblek, a drugi nima niti perila. Ne sme biti, da imajo eni čevljeve na tucate, a drugi mora hoditi bos. Je-li mar to pošteno in pravilno, da živita kmet in delavec v zatohlem in mokrem stanovanju, ali pa še celo brez strehe, a mogotci imajo krasne stavbe v mestu kakor tudi na deželi. Mar ni to nepravilno, da mora risti delavec, ki je pomagal graditi to stavbo v tej mogotčevi hiši stanovati v kleti, pri tem ko se v sijajnih sobah gospoda veseli in zapravlja to, kar je posejal in s svojim trudom pridelal kmet in v delavnici izdelal delavec. To pač ni bratstvo in enakost. Mi socialisti pravimo: Zato, ker smo vsi enaki, je potreba, da po bratovsko delamo in tudi po bratovsko uživamo.

Iz tobačne tovarne v Ljubljani.

V pripravljalnici za smodke so bile običajno zaposlene le starejše delavke, tudi delovodja za ta oddelek je bil starejša mož. Pred kratkim so pa posadili na to delovodsko mesto nekega mladina, ki še pred par leti niti sanjal ni da se v tovarni nahaja pripravljalnica za smodke. Vsled pomanjkanja gotove vrste tobaka se je moralo nekaj delovnih moči prestaviti k drugemu delu. V takih slučajih je bilo dosedaj v praksi in tudi pravilno, da se prestavlja mlajše moči, starejše se pa pustijo na svojih mestih. Sedanji delovodja pa je, ne glede na pravilnost ali red, odpravil iz oddelka starejše delavke, ki so bile že 15-20 let še več let v oddelku, ki mu ne stojijo tako k obrazu kakor mlade. V tem smislu se je tudi jako fino izrazil, kaj bi on napravil z delavkami, katere so 50 in več let stare. Najlepše pa je to, da mu čedkovodja uradnik in ravnateljstvo, namesto da bi ga poučili, kako se ima obnašati napram delavkam in kaj je prav ali ne, dajejo potuho in s tem odobravajo delovodjevo postopanje. Gospod je! Delavke v teh mizernih časih že tako dosti trpijo in je popolnoma odveč, da se jili še na ta način šikanira.

Lesnim delavcem v Polzeli.

Odbor podružnice Osrednjega društva lesnih delavcev na Polzeli naznanja vsem onim članom, ki še niso prišli po društve-

ne izkaznice, da jih dobe pri blagajniku Pocaht Ivanu. Isti prejema prispevke ter vpisuje nove člane vsako soboto od 2. do pol 5. ure popoldne v gostilni gospoda Ivana Dolinarja poleg tovarne.

V splošnem pa prosimo vse naše članstvo, da svoje prispevke redno plačuje, kajti red in točnost bo funkcionarnem delu le olajšala. Pohvaliti moramo v tem oziru zlasti naše delavke, ki bi si jili pojedini naši tovariši vzeli lahko za zgled.

Kakor povsod drugod imamo tudi pri nas nekaj takih elementov, ki s svojim brezmiselnim čenčanjem skušajo izpodkopati toli potrebno slogo našega delavstva. Naj si zapomnijo, da bomo na pristojnem mestu z njimi obračunali, če svojih zlobnih jezikov ne bodo nekoliko brzdale.

Tovariši, tovarišice, mlada je še naša organizacija tu na Polzeli, a nasprotnikov imamo veliko, zato moramo stati na braniku za našo sveto stvar. Gledati moramo, da se vsestransko izobrazimo, ter se poglobimo v vsa važna proletarska načela. Pomisliti moramo, da je dolžnost vsakega vrliga sodruga in sodružice, da stori za našo organizacijo vse, da se dvignemo iz našega tisočletnega suženstva. Delavcem domačinom je še gotovo v spominu, kako se jih je prejšnja leta v Prymovej tovarni tiraniziralo in izrabljalo. Še danes po desetletju se ime Edelhofer ne izgovori brez prav mastne kletvice. Do tega ne sme pri nas več priti. Edino naša organizacija nas bo dvignila ter nam pomagala izlečiti rane, ki nam jih je zadala kruta vojna. Delavec naj se družijo z delavcem, kakor se kapitalist družijo s kapitalistom. Naročajte se na časopis »Napreju« in »Ljudski glas«. Ne čitajte »Mariborskega delavca«, ki se prodaja tu po trgovinah in na cesti. To je glasilo tistih gospodov, ki bi delavca še najrajše vpregli v »telege«. Pridobivajte novih članov, bolj bomo močni, lažje bomo kaj dosegli. Držite se gesla: Kar more, to mož je storiti dolžan!

Masaryk med socialisti.

Predsednik Čehoslovaške republike po svojih nazorih zastopa socialistično stališče; uvideva, da je prepored človeške družbe mogoč le potom socializma. Nedavno tega si je Masaryk ogledoval Škodove tovarne v Plznu. Na to se je podal v delavski dom, kjer je zbranim delavcem izpregovoril nastopne značilne besede, ki bi se jih morala posebno buržoazija dobro zapomniti: »Prijatelji,« je dejal Masaryk »spominjam se onega časa, ko sem prihajal med vas ter vam predaval o socializmu, in ako smotrite tok časa, tedaj boste zapazili, kako se dandanes Evropa in naš narod v socialistični smeri naglo razvija. Dobro sem pogodil, ko sem tovarišu Habermanu dejal, da v dobi mojih predavanj nisem mogel slutiti, da pridem v vaš delavski dom enkrat v družbi ministra socialista. Premotrite le razliko zadnjih deset let in bodite uverjeni, da

razvoj, ki ga opazite, pojde nevdržno svojo pot naprej. Mi danes ne smemo za-
pravljati dragocenega časa z razmotri-
vanjem, kaj je socializem in če je mogoč,
— temveč moramo delati in stremiti za
tem, da privedemo socialistični nauk v
prakso in pridemo od teorije na delo. Kras-
na zagotovila vašega govornika, sodruga
Pika, jemljem na znanje ter vam svečano
obljubljam, da bom vedno z vami, da
skupno dovršimo započeto veliko delo.
Svoj nagovor je Masaryk zaključil s te-
mile besedami: »Problemi češkega na-
roda bo rešen le potomi smotrenega dela.«
Končno je dodal: »Jaz sem istotako de-
lavec.«

Masaryk, da si ni socialist, bi si
marsikdo izmed nasprotnikov socialistov
lahko vzel za primer in zgled.

Iz stavbinske stroke.

Osrednje društvo stavbinskih delav-
cev sklicuje na nedeljo dne 20. t. m. shod
v Bizoviku, ki se bo vršil v gostilni gospe
Cerin. Poročevalci iz Ljubljane.

Za delavce opKaren se vrši istotako
v nedeljo dne 20. t. m. shod na Viču-Glin-
cah v gostilni »Pri Korošču.«

Prizadeto delavstvo naj se obeli shod-
ov udeleži polnoštevilno.

Člane osrednjega odbora opozarja-
mo, da se dne 22. t. m. vrši važna odbo-
rova seja. Odborniki naj pridejo vsi. —
Predsednik.

Predsedstvo osrednjega društva stav-
binskih delavcev priporoča članstvu večje
zanimanje za list »Delavec«. Kajti še
vedno prihajajo pritožbe radi previsokih
odtegljajev za bolniško zavarovanje. To-
zadevna pojasnila so bila priobčena v št.
28. z dne 12. julija 1919. To naj vsakdo
prečita!

Tovarišem priporočamo, da si naro-
čavajo družinski list »Svoboda«.

V petek, dne 11. t. m. se je vršil
dobro obiskan shod delavstva v Kosezah.
Poročal je na njem tovariš Košič. Po shod-
u so vsi navzoči pristopili kot člani k
strokovni organizaciji.

Dne 13. t. m. se je vršil shod ope-
karniškega delavstva v Gameljih, kate-
rega so se udeležili tudi drugi stavbinski
delavci. Poleg tovariša Košiča je poročal
tudi tovariš Nachtigall.

Končno omenjamo, da je osrednji
odbor na svoji seji z dne 15. t. m. izključil
iz društva sledeče bivše člane: Merljak
Anton, Majer Feliks, Magister Hinko in
Mozetič Josip, ker je bilo njihovo delo-
vanje v nasprotju z interesi društva.

Osrednje društvo stavbinskih delav-
cev vabi vse stavbinske delavce v pone-
deljek dne 21. julija 1919 zjutraj ob 6 uri
da se snidejo pred »Mestnim domom«
v Ljubljani, gre za ureditev draginskih
doklad in nove pogodbe, drugo se sporoči
na sestanku.

Domači pregled.

Sodrug dr. Henrik Tuma ni umrl ka-
kor smo zadnjič poročali po drugih listih.
To pomoto popravljamo s pravim in od-
kritosrčnim veseljem in v tem kritičnem
času nam je še posebno žal, da ga loči od
nas demarkacijska črta. — Naj deluje v
prid proletarijata še mnogo let!

Državna rudarska šola v Celju. 1. ok-
tobra t. l. se bo otvoril v Celju 1. letnik
šole za vzgojo naraščaja rudarskih paz-
nikov. Zglašilni termin poteče 15. avgusta
t. l. Šola bo obsegala dva letnika ter bo
za dijake ustanovljen internat. Sprejemni
pogoji bodo razglašeni v Uradnem Listu.
Prospekte bode izdajalo ravnateljstvo
meseca avgusta.

Glede vladnega prispevka za pre-
hrano se v »Narodnem socialistu« z dne
12. julija 1919 neki zvezarski dopisnik iz
Kamnika baha, da je liberalna zveza nek-
lih ljudij, ki se prezentirajo kot narodni
pravzaprav nerodni socialisti, pridobila
20.000 kron kot prehranjevalni priboljšek
za delavstvo smodnišnice. Toda posla-
šajmo, kaj nam tozadevno piše preprost
delavec iz kamniške smodnišnice. Gos-
podje okolo »Narodnega socialista« pri-
povedujejo o nekih pridobljenih 20.000 K.
Resnici na ljubo bodi konstatirano, da tu-
kajšnje delavstvo ni prejelo niti vinarija.
Pač pa so gospodje narodnjaki, dokler
so bili na krmilu, napravili v konsumu tak
nered, da če bi ti gospodje imeli to stvar
še dalje časa v rokah, bi bil polom neiz-
ogiben. O kaki koristi gospodov zvezar-
jev torej ne more biti govora, pač o pre-
teči nevarnosti. Mi dostavljamo sledeče:
Če bi bilo delavstvo državne smodnišnice
v Kamniku odkazano na pomoč gotovih
narodno socialnih purgarjev, bi mu slaba
predla. Mi smo se na merodajnem mestu
informirali, kako je z državnim pripomoč-
kom za prehrano. Povedalo se nam je, da
so posamezna okrajna glavarstva iz svo-
je lastne inicijative prosila za potrebne
pomoč zlasti za industrijske kraje. S tem
je stvar končana. Gospodje zvezarji naj
se še naprej bahajo s tujim perjem kakor
jim je drago, njihovo brezpomembno zve-
zarstvo bo tem preje doživelo popoln
fijasko.

Pekovskih pomočnikov je bilo pred
vojno v Ljubljani uposlenih okrog 110,
sedaj pa jih niti polovica ni. Pri pekih
mojstrih sedaj ni skoro nobenega. Mnogo
privatnikov se je brez obrtnega dovolje-
nja kar na svojo pest lotilo peke kruha,
ki ga potem razni moški in ženske pro-
dajajo po stojnicah. Pritožbe o snagi v
pekarijah niso redke. Kontrola pri pri-
vatni peki kruha pa popolnoma izklju-
čena. Da je vse skupaj v največjo škodo
mojstrom in delavcem, je evidentno. Kaj
nameravajo v tem oziru ukreniti in če se
splohi pekovski mojstri prizadevajo, da
se napravi neumestni konkurenci in ve-
riženju s kruhom konec, ne vemo. To je
njihova stvar. Ne miče nas prav nič, da
bi hodili za gospode mojstre po kostanj
v žerjavico. Nas v prvi vrsti zanima eks-
stenčno vprašanje pomočnikov-delavcev.
V Ljubljani je sedaj 36 pomočnikov —
mnogi izmed njih družinski oče — brez
dela. Imamo pa v Ljubljani tudi mestno
pekarno, v kateri je uposlenih okrog 32
delavcev. To bi bilo sicer v redu in že-
leli bi le, da bi se splohi vsa peka kruha
komunizirala; v redu pa ni, da je v ti
pekarni le 8 kvalificiranih pekov uposle-
nili in da so vsi ostali večinoma le ml-
adostni delavci, ki se jih proti jasnim do-
ločilom obrtnega reda porablja tudi za
nočna dela. Stojimo na stališču, da mo-
rajo komunalna podjetja biti vzorna po-
jetja, v drugi vrsti na noben način tudi ne
gre, da bi se namesto kvalificiranih de-
lavcev, katerih je v obilici na razpolago,
uporabljalo na prav neumesten način in
celo proti postavi mladostne kmečke fan-
te. Kakor ne zavidamo prodajalcem kruha
po stojnicah njihovega zaslužka, tako tudi
ne zavidamo kmečkim fantom njih zasl-
žek. V prvem slučaju smo pa mnenja, naj
se vse eno zasebna peka kruha za pro-
dajo prepereči, kruh za prodajo pa naj
prodajalci jemljejo v zato poklicanih pe-
karnah. V drugem slučaju pa zastopamo
nazor, da se v času, ko so pritožbe o po-
manjkanju kvalificiranih delavskih moči
na dnevnem redu razpoložljivim prizade-
tim delavcem ne da prilike za delo. Lažje
si bodo kmečki fantje poiskali zaslužka
drugje kakor na pekovski pomočniki.

V seji občinskega sveta z dne 15. t.
meseca je v ti zadevi občinski svetnik
Tokan interpeliral župana oziroma pod-
župana in radovedni smo, v kolikor se bo
izvršila tozadevna potrebna remedura.

Iz Jesenic. Na željo nekaterih članov
podružnice kovinarjev na Jesenicah, je
sklenil odbor otvoriti pod vodstvom Iv.
Hladnika tečaj za elementarno naobraz-
bo svojih članov in njih svojcev. Pouk
se vrši v 5. razredu v slovenski ljudski
šoli na Jesenicah, vsak pondeljek, sredo
in petek od 17. do 19. ure. Poučuje se:
slovenski jezik, pisanje in slovnica, račun-
stvo, zemljepis, geometrija in to vse od
samega začetka. Predava se tudi o hi-
gijeni. Sedaj je vpisanih čez 50 moških
in žensk. Dobrodošel je vsakdo, kdor ima
resno voljo in željo naučiti se najpotreb-
nejših stvari. Osobito se vabi mladino
obojege spola. V izobrazbi je moč prole-
tarijata! Podružnica društva kovinarjev
na Jesenicah.

Iz Kamnika nam pišejo: Amerikanci
pošiljajo obleko in druga darila v Slove-
nijo. Gre za darila, ki so namenjena otro-
kom. Ker slišimo in čitamo, da se te da-
rila v Ljubljani že razdeljujejo, ponižno
vprašamo, kdaj bodo prišli tudi otroci
revnih staršev v Kamniku na vrsto? Mnenja
smo namreč, da Amerikanci go-
tovo niso svojih daril namenili le Ljub-
ljani. (Op. ur.: Kolikor je nam znano, po-
šiljatev, ki jo omenja dopisnik, še ni do-
spela.)

Usnjarji v Mariboru so imeli v sobo-
to dne 5. t. m. zelo dobro obiskan shod
na katerem je govoril sodrug Tokan iz
Ljubljane. Razpravljalo se je v glavnem
o prikloplitvi mariborske podružnice us-
njarjev, ki v zadnjem času ni pripadala
nikamor. Po pojasnilih s. Tokana se je
soglasno sklenilo, da se celotna podruž-
nica priključi Osrednjemu društvu usnjar-
jev in sorodnih strok na slovenskem
ozemlju v Ljubljani, ki prevzame vse
člane z vsemi dolžnostmi in vsemi pra-
vicami.

Tovariši mariborski usnjarji, ki so do
zadnjega organizirani, so po shodu bili
zelo navdušeni. Pozdravljeni tovariši us-
njarji v vrstah slovenskega proletarijata!

Vojak-delavec. Že v stari Avstriji
zlasti obrtnikom ni bilo všeč, da se vojaš-
ka uprava v svojih različnih delav-
nicah in zavodih poslužuje vojakov kot
delavcev. To stališče, ki so ga v tem ozir-
u zastopali obrtniki, je bilo popolnoma
razumljivo. Mnogi obrtniki bi imeli dosti
posla, če bi vojaška uprava ne bila iz-
rabljala vojakov kot delavce in na ta način
odjemala obrtniku davkoplačevalcu pri-
liko za zaslužek. Tudi nam to razmerje ni
ugajalo kajti vojak kot delavec ni bil le
konkurent obrtniku, ampak je bil v gotovi
meri tudi konkurent civilnemu delavcu.
Kakor vse kaže, se merodajni vojaški
krogi hočejo tudi v novi državi posluževati
tega sistema. Naši obrtniki to vedo,
vedo to tudi industrijalci. Nikjer pa ne vt-
dimo, da bi proti temu dvignili svoj glas,
protestirali in ukrenili vse potrebno, da se
pride v okom tej rak-rani. Mi stojimo na
stališču, da vojak bodi vojak, ne pa kon-
kurent obrtniku in delavcu. Vsa dela naj
se oddajajo konkurenčnim potom obrtni-
kom ter industrijalcem tudi od strani vo-
jaške uprave. Industrijalec in obrtnik pla-
čuje že itak davek za vzdrževanje vojaš-
tva. Ne gre torej, da bi potom davkov
vzdrževano vojaštvo jemalo priliko za za-
služek svojim vzdrževalcem. Na mestu
pa, da bi se naši obrtniki pobrigali za
stvari tam, kjer so njihovi interesi res
tangirani, se vmešavajo v zadeve, ki jih
prav nič ne brigajo. Že zadnjič smo na
primer omenili njihovo domišljeno pra-

ko pri upravi delavskega bolniškega zavarovanja. Niso jim zadostovali otročji protesti v njihovih zadrugah in organizacijah, privlekli so stvar tudi na strankin zbor liberalne vulgo Jugoslov. demok. stranke. Našim obrtnikom, ki so po večini starokopitnega nazora, se pa navsezadnje ne čudimo, značilno pa je, da jih nihče izmed liberalnih doktorjev ni poučil.

Proti državnemu proračunu. Ko se je vršila nedavno v belgrajskem narodnem predstavništvu razprava o proračunu, je sodrug A. Kristan ostro govoril proti trimesečnem proračunu, ki znaša skoro eno milijardo. Ta govor je izšel v posebni knjižnici in se dobiva pri upravi »Napreja« v Ljubljani. Cena 1 K, po pošti 10 h več. — Govor je jako široko zasnovan in osvetljuje gospodarske razmere v državi SHS.

Načrt tiskarsko delavstvo so se tuji spravili. Neki srbski sodrug nam je pripovedoval. Ob priliki pokreta tiskarskega delavstva so se modri državniki v Beogradu odgnali zaupnike tiskarjev iz Dalmacije nekam na rumunsko mejo in jih tamkaj konfinirali. Zaupnike belgrajskih tiskarjev so odgnali v internacijo na krajno južno državno mejo med Arnavte in tako dalje. Na ta način se vladajoči krogi naše države delavstvu ne bodo prikupili, pač pa bo zbuvalo tako postopanje med delavstvom najhujši odpor. Jasno je videti, da so mnogi gospodje naše vlade zgrešili popolnoma svoj poklic. Čim prej bodo ti gospodje svoja mesta zapustili, tem boljše bo zanje in za druge. Popolna nesposobnost je pač edino, kar jih odlikuje.

Živilski delavci — mlinarji in delavke iz tovarne testenin v Mariboru so imeli snod v nedeljo dne 6. t. m. Poročal je s. Tokan iz Ljubljane. Shod je bil za te delavce, oziroma delavke posebno važnega pomena, kajti njih gospodarski položaj je napram drugemu delavstvu sorazmerno jako slab. Delavci v mlinih na primer so plačani pod vsako kritiko, še slabše pa delavke tovarne testenin. Sklenilo se je, da vodstvo strokovne organizacije podvzame potrebne korake, da se vsaj deloma pride v okom temu kričečemu nedostatku.

Članon: podružnice Unije slov. rudarjev Trbovlje, se naznanja, da naj članke izkaznice skrbno hranijo, ker bodo s tatistimi dobili v slučaju, če zapuste delo, svoje članske knjižice proti zameni legitimacije. Nadalje v slučaju bolezni, pravnega varstva, intervencij in vseh po pravih določenih ugodnostih se bo ustrezalo samo takim, ki se bodo izkazali z od nas izdanimi izkaznicami. Tisti člani pa, ki so na novo vstopili in še legitimacij niso prejeli, se naj zglasijo v pisarni, da se jim izstavijo. Članska pravila se bodo ostavila takoj na dom po raznašalcih lista, kakor hitro jih prejmemo zadostno število. Zaenkrat se bodo kar ta porazdelila kolikor jih je v zalogi, in pri drugi pošiljavi jih dobe ostali, katere naj skrbno preštudirajo, ker so velike važnosti za vsakega člana, da je natančno poučen, kaj lahko zahteva od organizacije in kako in kam se porazdelijo članski prispevki. — Odbor podružnice Unije slov. rudarjev Trbovlje.

Državna posredovalnica za delo. Podružnica za Ljubljano in okolico. V preteklem tednu od 30. junija do 5. julija 1919 je iskalo delo 251 moških in 69 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 95 moških in 45 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 210. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja 1919 do 5. julija 1919 iskalo delo 9617 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 8521 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 2731.

Delo iščejo: pisarniške moči (420), trgovski sodrujci in sodrujnice (228), natakarji, natakarice, poljski in tov. delavci in delavke, železostrojarji, kovači, kurjači, strojniki, peki, mlinarji, mesarji, krojači, šivilje, čevljarji, mehaniki, elektrotehniki, mizarji, vrtnarji, pečarji itd. Delo je na razpolago: rudarjem (750), služkinjam in kuharicam (144), težakom, hlapcem, zidarjem, mizarjem, poljskim in tov. delavcem in delavkam, pom. delavkam v pletilni šoli v Ptuj, čevljarjem, pis. močem, krojačem, šiviljam, čevljarjem, usnarjem, žagarjem, krovcem, kolarjem, kleparjem, kovačem, kurjačem itd.

Krojaški pomočniki v Ljubljani so po dvodnevni stavki zaključili dobro uspelo mezdnno gibanje. Tovariši krojači so se držali zelo vrolo.

Orientalne šege. Reci in piši sedem mesecev niso železniški uslužbenci na progi Požarevac-Zaječar v Srbiji dobili nobene plače. Stavkali so nato dva meseca, drugega niso zahtevali kakor edino to, da se jim izplača že davno zapadli zaslužek in ker so se »predržali« zahtevati, kar jim gre, so jih oblasnile med stavko na vse mogoče načine šikanirali in preganjali. Šele sedaj po preteku 9 mesecev se je uslužbencem plača končno vendarle izplačala. Najlepše na stvari pa je to, da je dvoje ministrov interveniralo namestu, da bi zaukazali, da uprava te železnice da uslužbencem kar so si bili zaslužili. Ministri torej intervenirajo, namesto da ukažejo. To je gotovo prizor za bogove! Nekaj podobnega iščeš zaman po celem svetu. To je mogoče edino le tam, kjer so doma jugoslovanski demokrati.

Demokracija, socijalistična revija. Ravno kar je izšla 4.—7. številka tega našega mesečnika z bogato vsebino. Soderugi, v izobrazbi je moč, izobrazba bo dvignila naše organizacije, bo pomnožila naše uspehe. Ni dovolj, da segate samo po dnevnem političnem tisku, treba tudi drugega čtiva, ki vas bo silil k premišljevanju, ki vam bode dal povod, da bodete obračali več pozornosti samoizobrazbi. To vam nudi »Demokracija«. V zadnji številki imate dva članka ruskih pisateljev Gorkega: Apel na kulturni svet in Miržkovskega: Ruska revolucija in Evropa. Soderug Pajer razpravlja o prevažnem vprašanju ureditve zemlje, sodrug Outlaw o mezdnem vprašanju. Soderug Abditus nas uvaja v švicarsko ustavo. Poleg tega imamo tri razprave o prostituciji in spolnih boleznih. Ta številka je tako bogata in poučna, da bi si jo moral nabaviti vsak zavezni sodrug. Ta številka stane 2 K 70 vin. Prejšnja številka je bila posvečena našemu Primorju. Soderugi, razširjajte »Demokracijo«. Za celo leto stane K 20.—, naroča se pri upravnštvu »Demokracija« v Ljubljani, poštini predal 91. Posnemajte svoje sodruge v inozemstvu, ki so že davno spoznali moč

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 29. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 21. tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičnim članom le tedaj izplača, če je vsaj 21. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

izobrazbe in ki pridno segajo po čitavi, ki raje potrosijo denar za knjige kot za gostilne.

Svetovni pregled.

Črnci v Ameriki. Mnogim ljudem pri nas bo najbrže neznano, da črnci v Ameriki — dasi je to dežela svobode in enakopravnosti — doslej niso uživali družabne enakopravnosti z belimi ljudmi. Vsaj n. pr. niti mnoge delavske organizacije niso doslej sprejemale črncev v svoje vrste, tako da so si morali ti snovati lastne organizacije. Temu naravnost nekulturnemu predodku je bilo napravljeno konec ta mesec. Kongres ameriške delavske zveze je sprejel soglasno predlog, da bo sprejetih dva milijona črnih delavcev — z enakimi pravicami kot beli delavci — v mednarodno delavsko Unijo.

Davek na kapital na Angleškem. V parlamentu so liberalci predložili ob debati o proračunu predlog, da se proračun odkloni, ker v njem ni davka na vojne dobljke. Delavcem pa, katerim kapitalisti največ dolgujejo, ostanejo davki še v nadalje nezmanjšani.

Obvestila.

Velenje. F. V., naročnino na list »Ljudski Glas« pošiljajte naravnost na upravništvu »Ljudski Glas« v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6.

Trbovlje. Soderug J. S. Tvoje gradivo prejeli prepozno. Pošlji poročilo o enketi.

Rajhenburg. Soderug Kocjan. Ker se sedaj že lahko pošiljajo pisma v Avstrijo (seveda odprta), napravite najboljšo, da pišete na ono organizacijo, kjer ste član in tamošnje sodruge naprosite, da Vam Vašo zadevo tamkaj uredijo.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN

Tiskarna »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

„Zahtevajte“

povsod samo 40 procentno voskovo kremo »Hif« ker se najbolj čevlji svetijo in usnje vhrani.

O. Čertalič

Ljubljana,

Resljeva cesta 20.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica šte. 4.

prporoča svojo

draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila, kakor tudi za vsa zlatarska dela, pozlačenje posrebrjenje itd.

Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajsta c. 17.

prporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje

(Strickmaschinen)

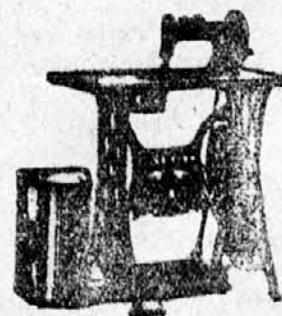
za rodbino in

obr. Pisalni

stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoj in franko.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za bole, županstva in arade. Najmodernejšje plakate in vabila - za skodo in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Poslovalnica okr. bol. blagajne ljublj. na Jesenicah,

naznanja svojim članom, da so nje zdravniki sledeči gospodje:

Na Jesenicah:

G. dr. Kogoj Francišek.

V Radovljici:

G. dr. Jelovšek Ignac,
g. dr. Voves Janko.

Na Bledu:

G. dr. Benedik Janko,
g. dr. Hočevar Gabrijel.

V Bohinju:

G. dr. Vacek Alojzij.

V Kranjski gori:

G. dr. Tičar Josip.

Na Jesenicah in okolici se mora vsak oboleli član, kateri išče zdravniške pomoči, zgledati popreje v poslovalnici, kjer dobi „Nakaznico k zdravniku“. Člani okoliša Radovljice, Bleda, Bohinja in Kranjske gore morajo prinesiti s seboj k zdravniku „Potrdilo priglasa“, brez katerega ne sme zdravnik, izvzemši najnujnejše slučaje, sprejeti bolnika na račun blagajne.

Vsak delodajalec ima „Potrdilo priglasa“ svojih delojemalcev.

Od zdravnika za delo vsled bolezni nezmožnim članom izpolnjeni „Bolniški list“, je takoj poslati poslovalnici na Jesenice.

Bolniščina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, v petek od 8.—12. ure ali pa se nakazuje po pošti, proti vposlani „Nakaznici za bolniščino“, katero izpolni zdravnik, za delo nezmožnemu članu, od tedna do tedna.

Poslovalnica na Jesenicah se nahaja v bivši nemški šoli na Savi in ima uradne ure vsak delavnik od 8. do 14. ure.

Jesenice, dne 10. julija 1919.

Iv. Hladnik,
vodja poslovalnice.

NERVOZNE

boli, navale krvi, besanico, migrenu, prenapetost, titranje pred očima, slabost oči, šum u ušima obustavlja Fellerov

ELSA-FLUID

6 dvojnih ali 2 specialni stekl. 24 krona. Staro prokušano tjerajoče, bljutavst in začepjenost odstranjujoče sredstvo so Fellerove rabarbarove

Elsa-kroglice

6 škatlic 12 kron. Edino prave pri lekarnarju Evgenu V. Feller, Stubica, Elza trg št. 334. (Hrv. Zagorje). Ovitek in poština se priračunava posebej, toda najceneje, torej čim več se naroči obenem, tem več se prihrani VII

Miši, podgane, ušice, ščurki in ves mrčes mora poginiti, ako porablja moja najbolja, izkušena in povsod hvaljena sredstva.

Za podgane, miši in poljske miši K 6; za ščurke K 6. Osebito jaka tinktura za ušice K 6; uniceolec moljev K 3; prašek proti mrčesu K 2.50 in K 5.—, tinktura proti ušem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 3.—; prašek za uši v obleki in perilu K 3.—; prašek proti vernim ušem K 3.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.

Pošilja se povzetju
Zavod za eksport

M. J. KER, Zagreb 6.,
Petriška ulica št. 3. III.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	11	1/21	Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210	1/211	Turjaški trg št. 4. Frančiškanska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/11	1/212	Šiškovski ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1	3	Poljanska cesta 13.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico): brez te ordinirajo zdravniki se v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga tečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Lepa polt lie in rok pri- nese mnogo prednosti tako v zdravstvenem kakor v društvenem oziru. Fellerjeva popolnoma neškodljiva preizkušena „Elza“ pomada za obvarovanje in negovanje kože, odstrani nečistost kože, ojeđa priščo, brani proti solnčarici, solničnim pegam, bori, razkavosti, velosti kože. Lonček močnejše vrste 6 kron. Omot in poština se računava posebej najceneje. **Namesto škodljivega mila** vzemimo za lice

Fellerjevo Hlijino mlečno milo „Elza“, katero je danes še zelo drago ali ima še iste dobrote in neškodljivosti kakor pred vojno. Boljše in finejše za negovanje kože v današnjem času si niti misli. **Bujne lase** se more doseči ti ne moremo. **Okrepi** „Elza“ Tanohina pomado za rast las. Okrepi kožo na glavi, preprečuje plešavost in prezgodnjo osivelost. Lonček močnejše vrste 6 K. Omot in poština se računava posebej najceneje. **Za vsakdanje negovanje telesa** so Fellerjeve „Elza“ toaletne pastilje za umivanje telesa, otroške kopeli, kakor za ustno vodo itd. Cena kartonu 1 K 50 v. — **S seboj vzeti** in povsod v žepu nositi se more bol ublažujoč, hladeč, o-svežujoč Fellerjev „Elza“

mentolni migrenski črtik. V leseni cevki 1 K 50 v. Izvrsten proti glavobolu in migreni, rabi se tudi proti vbodljivju in ranitvi. **Voda za oči** (collyrium) 2 K 50 v. **Kapilice proti zobobolu** 2 K 50 v. **Pravi zagorski prsni sok** proti kašlju steklenica 4 K. **Frančovo žganje** v stekl. 6 krona in 16 krona. **Za zelodec**, prava švedska tinktura, velika stekl. 10 krona balzam (melen) mala steklenica 2 K. **Kurja očesa** odstrani brez bolečin Fellerjeva turist. tinktura „Elza“ (tekočina) skupaj s čopičem 3 K in turist. obliž po 3 K in 1 K 50 v. **Proti potanju telesa in nog** je Fellerjev „Elza“ prašek z vsipom 1 K 50 v. **Krmični prašek za živino** davno poznani se zopet dobi. Karton 2 K. Omot in poština se zaračuna posebej in najceneje. Kdor naroči več, mnogo prihrani. Naročiti je treba pri lekarnarju **EVGENU V. FELLER, Stubica, Elza trg št. 334 (Hrv. Zagorje).**

Naročajte in širite „Naprej!“

1000 delavcev

rudarjev za moderno urejen premogovnik v Vojvodini se takoj sprejme v delo pod zelo ugodnimi pogoji. Javiti se je samo osebno vsak ponedeljek popoldne v našem uradu v Ljubljani. Za dobro plačo, hrano in stanovanje je preskrbljeno, potni stroški se pa povrnejo. Odhod vsak terek zjutraj v skupnih transportih.

„Državna posređovalnica za delo“
Ljubljana, Gradišče.